

u sanktoralu, te da je u njemu sačuvano nekoliko jedinstvenih oficija. Na temelju usporedbe s drugim glagoljskim kodeksima, autori *Dabarski brevijar* smještaju u mlađu (južnu) skupinu hrvatskoglagoljskih kodeksa, tj. u prijelaznu podskupinu koju čine prijevodi znatno prilagođeni latinskom jeziku, koji u pojedinim dijelovima pokazuju mjestimične sličnosti sa starijim prijevodima sjeverne skupine. Na kraju zaključuju kako je prijelaznu skupinu činilo više matica, tj. da je postojalo više brevijara nego što ih je danas sačuvano. Andrea RADOŠEVIĆ (Zagreb) predavanje *Propovijed Vrime estb namb ot sna vstati iz Koluničeva zbornika* posvetila je odnosu propovijedi *Vrime estb namb ot sna vstati*, koja se nalazi na kraju *Korizmenjaka* a uobičajeno se čita na Prvu nedjelju došašća, i korizmenih propovijedi iz *Koluničeva Korizmenjaka*, koji je 1486. godine prepisan u Knežej Vasi kod Otočca. Istaknuto je kako je *Koluničev zbornik* samo jedan od šest glagoljskih neliturgijskih rukopisnih zbornika, koje povezuje s gackim i širim ličkim područ-

jem. *Korizmenjak* je smješten u kontekst tadašnjih zbirka trodijelnih propovijedi koje pozivaju na ispovijedanje smrtnih grijeha. Usporedbom tematsko-stilskih značajka zaključeno je kako propovijed *Vrime estb namb ot sna vstati* ima ulogu sinteze središnjih tvrdnji i podcrtavanja ključnih tema iznesenih u korizmenim propovijedima. Posljednje je bilo izlaganje Milana KRANJČEVIĆA (Otočac), *Značaj horonima Gacka u hrvatskoj povijesti i njegova refleksija do suvremenosti*.

Na ovom je skupu jasno istaknuto kako je istraživanje srednjovjekovne hrvatske baštine nemoguće bez dobra poznavanja povijesnih zbivanja Otočca i Gacke. Svrha će ovoga skupa biti ispunjena ako potakne istraživače na daljnje istraživanje kulturno-povijesne ostavštine srednjovjekovnoga Otočca i Gacke, te ako njihovi budući radovi o gackom povijesnom naslijeđu preduhitre sljedeću okruglu obljetnicu. Nadamo se da će im poticaj u tome biti najavljeni zbornik radova.

ANDREA RADOŠEVIĆ

NOVI ČLANOVI HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Staroslavenski institut u Zagrebu može se pohvaliti izborom dvaju svojih znanstvenika među nove članove Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti: Ivanka Petrović, zaslužna znanstvenica Staroslavenskoga instituta i jedna od vodećih svjetskih hagiografa, izabra-

na je za redovitu članicu Akademije, a Milan Mihaljević, znanstveni savjetnik u trajnome zvanju, izabran je za člana suradnika.

Novi su članovi izabrani na Izornoj skupštini Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti održanoj 20. svibnja

2010. Tajnik Razreda za filološke znanosti obrazložio je prijedlog za Ivanku Petrović kao novu redovitu članicu, i za Milana Mihaljevića kao novoga člana suradnika. Oba su kandidata u glasovanju dobila po 97 glasova.

U obrazloženjima za prijam novih članova dani su osnovni biografski podaci kandidata, ukratko je opisano područje njihova znanstvenoga djelovanja i istaknut je njihov znanstveni doprinos u nacionalnom i međunarodnom kontekstu, a navedene su i njihove osobne zasluge za unapređenje znanstveno-istraživačkoga rada te najvažniji radovi.

Ivanka Petrović rođena je 14. lipnja 1939. Klasičnu je gimnaziju pohađala i završila u Zagrebu (1949.–1957.). Studirala je hrvatski jezik i jugoslavenske književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1957.–1962.), gdje je 1970. postala magistrom znanosti, a 1975. postigla i doktorat iz književnosti. U Staroslavenskom institutu radila je od 1. ožujka 1964. do 2010. kada je umirovljena kao znanstvena savjetnica. Dodijeljeno joj je počasno zvanje zaslužne znanstvenice, pa je i nakon umirovljenja ostala u Staroslavenskom institutu voditeljicom i glavnom istraživačicom projekta *Hrvatska i europska književnost srednjega vijeka* odobrenoga od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

Bavi se temeljnim filološkim istraživanjima, hagiografijom i proučavanjem srednjovjekovne književnosti s različitim motrišta. U hagiografiji neumorno proučava izvore i legende o mnogim

svecima. Autorica je brojnih studija i rasprava vezanih za život i djelo slaven-skih apostola sv. Ćirila i Metoda, u kojima je osobitu pozornost posvetila ćirilometodskim počecima hrvatskoglagoljske jezične i književne baštine. Možda su najljepša tema njezinih hagiografskih i književnih istraživanja Marijini mirakuli koje je u hrvatskoglagoljskim rukopisima identificirala, detaljno obradila i dokumentirano uvrstila u europsku književnost toga žanra. Otkrivala je i proučila mnoge fragmente hrvatskih latinskih tekstova i kodeksa od 9. st. do kasnoga srednjega vijeka, kao i fragmente hrvatskoglagoljskih tekstova hagiografske, legendarne i apokrifne tematike iz razdoblja od 11./12. do 14. stoljeća. Ovim je istraživanjima ukazala na mnogo ranije prodiranje zapadnoeuropskih literarnih uzora, tekstova i motiva u hrvatsku latinsku i u hrvatskoglagoljsku književnost, to jest pomaknula je dotad općenito prihvaćenu vremensku granicu s 14. stoljeća na ranija stoljeća. Pritom je, zahvaljujući komparativnoj metodologiji, otkrila i mnoga djela koja su bila nepoznata u svojim matičnim zemljama, osobito u Italiji.

Istraživanjima hrvatske srednjovjekovne glagoljske, latinske i latiničke književnosti osvijetlila je mnoga nepoznata područja na književnopovijesnom, tekstološkom i komparatističkom planu. Njihova je vremenska, stilska, žanrovska i književno-jezična slojevitost određena dvostrukim srednjovjekovnim hrvatskim tropletom: latinskim, hrvatskim crkvenoslavenskim i hrvat-

skim jezikom, a od pisama – latinicom, glagoljicom i hrvatskom ćirilicom. Radom na izvornim pisanim spomenicima vjerodostojno je utvrdila ishodišta, razvojne procese i domete hrvatske liturgijske i pseudoliturgijske srednjovjekovne književnosti u kontekstu europske zapadne i istočne literarne i crkvene tradicije, u kojoj hrvatska trojezična i tropismena kultura s pravom zauzima svoje mjesto ne samo kao ravnopravna u zajednici europskih naroda, već i kao mjesto susreta i prožimanja različitih kulturnih sastavnica.

Jedna je od najzaslužnijih hrvatskih znanstvenica na humanističkom području. Istaknula se kao voditeljica znanstvenih projekata, autorica brojnih znanstvenih, stručnih i sintetskih radova, knjiga, rasprava, studija, recenzija, bibliografija, izlaganja na kongresima i simpozijima, kao i predavanja na fakultetima. Suradnica je na tematskim znanstvenim skupovima i izložbama, profesorica i mentorica koja je, nažalost, poznatija u inozemstvu nego u Hrvatskoj. Redovita je članica Talijanske akademije znanosti – *Accademia Ambrosiana* u Milanu, gdje je ujedno članica-utemeljiteljica (*Accademico Fondatore*) Razreda za slavistiku (*Classe di Slavistica dell'Accademia Ambrosiana*). Osim toga, članica je i Europske akademije znanosti, umjetnosti i književnosti (*Académie Européenne des Sciences, des Arts et des Lettres*) u Parizu te članica Javnoga kolegija Mađarske akademije znanosti (*Magyar Tudományos Akadémia*) u Budimpešti. Godine

2002. izabrana je za članicu suradnicu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti da bi sada postala i njezinom redovitom članicom.

Godine 1999. nagrađena je Državnim godišnjom nagradom za znanost Republike Hrvatske, a 2000. Priznanjem Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža »za izvanredni i višegodišnji doprinos uspješnom radu Leksikografskoga zavoda« povodom njegove 50. obljetnice (2000.).

Cjelovita je njezina bibliografija objavljena u *Slovu 60* (priredila Andrea Radošević). Napisala je niz monografskih i sintetskih radova te znanstvenih i stručnih priloga u zbornicima i kata-lozima, kao i enciklopedijskih članaka o glagoljaškim piscima. Ovdje navodimo samo dva rada koja svojim koncentriranim, argumentiranim i sintetskim pristupom predstavljaju najviše domete hrvatske književne medievistike u europskoj. Prvi je *L'hagiographie, latine et vernaculaire, de l'espace croate des origines à 1350* (prva povijest hrvatske hagiografske književnosti uopće) u knjizi *HAGIOGRAPHIES. Histoire internationale de la littérature hagiographique, latine et vernaculaire, en Occident des origines à 1550* (vol. IV, Turnhout, 2006., str. 183–272). Pri tome treba spomenuti da autorica priprema hagiografske sinteze i kasnijih razdoblja u povijesti hrvatskih zemalja koje bi trebale biti objavljene u istoj seriji. Drugi je rad sinteza *Hrvatska i europska hagiografija (L'hagiographie croate et européenne, 2005.; Croatian*

and *European Hagiography*, 2008.), rad reprezentativnoga nacionalnoga značaja u ediciji *Hrvatska i Europa* (II, 2000.) Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Članica je Svjetskih medievista, Svjetskoga Hagiografskoga društva *Hagiography Society* (Madison, Wisconsin, SAD) i Talijanskoga Hagiografskoga društva *Associazione italiana per lo Studio della Santità, dei Culti e dell'Agiografia* (Firenca – Rim).

Milan Mihaljević, jezikoslovac, paleoslavist i paleokroatist, rođen je 2. prosinca 1955. u Zagoričanima kod Livna. Osnovnu i srednju školu završio je u Vinkovcima. Studirao je opću lingvistiku i filozofiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je 1978. diplomirao. Godine 1981. magistrirao je na temu *Odnos sintakse i semantike u lingvističkoj teoriji Noama Chomskoga*, a 1985. obranio doktorsku disertaciju *Generativna fonologija hrvatske redakcije crkvenoslavenskoga jezika*. Dobivši Herderovu stipendiju iste godine, specijalizirao se u području slavistike kod profesora Františka Václava Mareša i Radoslava Katičića u Beču. U Staroslavenskom institutu u Zagrebu zaposlen je od 1979. do danas, gdje je 1980. napredovao u zvanje znanstvenoga asistenta, 1985. u zvanje znanstvenoga suradnika, 1991. u zvanje višega znanstvenoga suradnika, i 1999. u zvanje znanstvenoga savjetnika. Od 2002. u Staroslavenskom institutu vodi projekt *Gramatika hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika* prihvaćen od stra-

ne Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske a koji će uskoro rezultirati objavom gramatike toga jezika.

Područja znanstvenoga djelovanja Milana Mihaljevića jesu općejezikoslovne, paleoslavističke i paleokroatičke teme. Osobito se ističu generativna i leksička fonologija te generativna sintaksa i semantika koje je obradio u istoimenim knjigama (*Generativna i leksička fonologija*, 1991., i *Generativna sintaksa i semantika*, 1998.), kao i u mnogim drugim znanstvenim i stručnim radovima. Na području poredbenoga jezikoslovlja dao je značajan prinos proučavanju slavenske poredbene gramatike (dosad je izišao prvi dio: *Slavenska poredbena gramatika, I. Uvod i fonologija*, 2002.), pri čemu je znatno unaprijedio razinu nastave na slavističkim studijima. Među njegovim paleoslavističkim i paleokroatičkim radovima važno mjesto zauzima *Generativna fonologija hrvatske redakcije crkvenoslavenskoga jezika* (1991.).

Među hrvatskim jezikoslovcima jedan je od najkompetentnijih stručnjaka za problematiku poslijestrukturalističkih teorija, jedan »od najistaknutijih hrvatskih teoretičara jezika i jedan od najdjelotvornijih istraživača hrvatske i slavenske jezične starine. Napisao je četiri samostalne knjige, jednu u suautorstvu i više od 50 znanstvenih radova. Dobro poznavanje općega jezikoslovlja i glagoljičnoga hrvatskoga srednjovjekovnoga korpusa rezultiralo je znanstvenim radovima zavidne razine.

Modernizirao je fonološka i morfološka istraživanja starih hrvatskih tekstova, a osobitu vrijednost imaju njegova istraživanja sintakse i leksika toga korpusa. [...] Izvanredno je pomogao sveučilišnoj nastavi na svim razinama, a svojim tekstovima u inozemnim publikacijama te svojim čestim i uspješnim nastupima na međunarodnim znanstvenim skupovima bitno je ojačao ugled hrvatskoga jezikoslovca. «¹ Član je Matice hrvatske. Za knjigu *Slavska pored-bena gramatika* nagrađen je nagradom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za 2003. godinu.

Od hrvatskih jezikoslovaca srednjega naraštaja, Milan Mihaljević pripada među najplodnije znanstvenike i istra-

živače. Valja također naglasiti i njegov rad kao sveučilišnoga profesora. Kao predavač angažiran je na dodiplomskim, poslijediplomskim magistarskim i doktorskim studijima na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Rijeci, Puli i Splitu. Generacije njegovih studenata, magistranada i doktoranada cijena ga kao vrsnoga pedagoga, a njegovi kolege u Staroslavenskom institutu i u drugim znanstvenim ustanovama kao marljiva, pouzdana, požrtvovna i uvijek na suradnju spremna stručnjaka.

Svečano proglašenje novih članova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti bilo je 17. lipnja 2010. u palači Hrvatske akademije u Zagrebu. Program je započeo prigodnom riječju Milana Moguša, predsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a potom je uslijedilo proglašenje novih članova. Svečanost je završila glazbenim programom.

LJILJANA MOKROVIĆ

HRVATSKA GLAGOLJAŠKA BAŠTINA NA 44. MEĐUNARODNOJ SMOTRI FOLKLORA U ZAGREBU

U Zagrebu je od 21. do 25. srpnja 2010. održana tradicionalna, 44. *međunarodna smotra folklor*. Organizirala ju je Koncertna direkcija Zagreb u suradnji s Ministarstvom kulture Republike Hrvatske, odnosno s njegovim Odjelom za nematerijalnu kulturnu baštinu i Hrvatskim povjerenstvom za UNESCO, kao i s Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba,

Turističkom zajednicom grada Zagreba i Hrvatskom turističkom zajednicom.

U godini koja je proglašena Godinom kulturne raznolikosti, *Smotra* je bila tematski posvećena aktivnostima na očuvanju, zaštiti i prezentaciji nematerijalne kulturne baštine zemalja članica UNESCO-a, među kojima je i Hrvatska. Sadržaji *Smotre* bili su predstavljeni putem nastupa, koncerata,

¹ HAZU–KALENDAR DOGAĐAJA 2010: 19. URL: http://info.hazu.hr/kalendar_dogadanja/event/event/displayAllEvents/month=2010-6&news_id=304#476: 19., preuzeto 23.11.2011.